

بررسی تأثیر آموزش زبان عربی بر انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان براساس الگوی تدریس مشارکتی «جیگ ساو»

*محسن رضایی^۱

وحید مبارک^۲

حامد رضایی^۳

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر آموزش زبان عربی با الگوی تدریس مشارکتی جیگ ساو بر انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر پایه نهم متوسطه اول انجام گرفته است. روش پژوهش شبه‌تجربی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه آزمایش و گواه است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مشغول به تحصیل پایه نهم متوسطه اول شهرستان هرسین است. برای دستیابی به این هدف نخست یک نمونه ۳۰ نفری به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد سپس به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه انگیزشی ولرند است. پیش‌آزمون انگیزش تحصیلی در هر دو گروه آزمایش و کنترل توسط پژوهشگر به اجرا درآمد. در گروه آزمایش، ابتدا معلم درس خود را به‌طور کامل به دانش‌آموزان ارائه کرد و از الگوی تدریس مشارکتی از نوع جیگ ساو به عنوان مکملی برای مفهوم آموزش داده شده استفاده نمود و در گروه کنترل برای آموزش مفاهیم زبان عربی، به روش معمول خود عمل کرد. در ادامه پس‌آزمون انگیزش تحصیلی توسط پژوهشگر اجرا و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Spss بررسی شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از تکرار اندازه‌گیری نشان داد که بعد از آموزش تفاوت معناداری در نتایج حاصل از انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی گروه آزمایشی در مقایسه با گروه کنترل ایجاد شد اثر تکرار با مقدار F برابر با ۳۷/۵۷ که در سطح ($p \geq 0.001$) معنادار است. یافته‌های این پژوهش در مجموع اعتبار و اعتمادپذیری برنامه آموزش

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه رازی کرمانشاه، مربی، Mohsen_rezaii@ymail.com

کرمانشاه-هرسین-خیابان شهدا-کوچه گلزار ۳ کدپستی: ۶۷۳۱۸۴۴۱۷۱ تلفن ۰۹۱۸۷۲۰۶۹۹۳

^۲ دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه رازی کرمانشاه، دانشیار

^۳ دانشجوی کارشناسی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید مقصودی همدان

تاریخ درخواست ۱۴۰۰/۰۴/۱۳ تاریخ پذیرش ۱۴۰۰/۰۷/۲۱

به شیوه تدریس مشارکتی جیگ ساو به عنوان یک ابزار مؤثر برای افزایش انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی درس عربی دانش‌آموزان را مورد تأیید قرار داد.

واژگان کلیدی: الگوی تدریس، جیگ ساو، انگیزش، پیشرفت تحصیلی، یادگیری مشارکتی.

مقدمه

دشواری و سنگینی مواد آموزشی به‌طور عام و رعایت نکردن وضعیت مخاطب و مشخص نبودن هدف غایی آموزش زبان عربی (به‌جز چند کتاب معدود) دست‌به‌دست هم داده تا به تدریج این نگاه بدبینانه در ذهن مخاطب ایرانی ایجاد شود که یادگیری این درس بسیار مشکل است. از طرف دیگر، روش‌های آموزشی یکسان و استفاده نکردن از روش‌های فعال و جذاب، این ذهنیت را به وجود آورده که آموزش درس عربی با روش‌های آموزش متنوع و فعال و بهره‌گیری از فناوری آموزشی امکان‌ناپذیر است. این پیشینه ذهنی در مقابل برنامه ریزان و مؤلفان چشم‌اندازی قرار داده که تغییر آن نیازمند تلاش زیاد و برنامه‌ریزی جدید است (میرحاجی، ۱۳۸۹، ص ۱۳۱).

با نگاهی به راهنمای برنامه درسی عربی (راهنمای برنامه درسی عربی راهنمایی و متوسطه، ویرایش دوم، ۲۰ مرداد ۱۳۷۹) درمی‌یابیم که در این راهنما مجموعه‌ای از دیدگاه‌های «رشدگرایانه»، «انسان‌گرایانه» و «اجتماعی» مشاهده می‌شود. راهنمای برنامه درسی می‌تواند بازتاب‌دهنده بیش از یک نظریه و دیدگاه باشد. به‌عبارت‌دیگر، برنامه ریزان می‌توانند چند دیدگاه را با یکدیگر تلفیق (فرا دیدگاه) و در پرتو آن مجموعه‌ای از راهکارها را بیان کنند (مهرمحمدی، ۱۳۸۶، ص ۵۵).

در دنیای پرشتاب کنونی، استفاده از روش‌های آموزشی سنتی، ناکارآمد و کند هستند و قدرت کافی برای انتقال مطالب و مفاهیم جدید را به فراگیران ندارند. لذا لازم است از الگوهای تدریس نوین بهره بگیریم. استفاده از روش‌ها و فنون تدریس متنوع و انتقال مفاهیم ضمن افزایش سرعت یادگیری، شرایط یادگیری را برای استعدادها و سلیقه‌های گوناگون فراهم می‌کند. امروزه اگر معلمان از فرایند علمی و منطقی آموزش مطلع نباشند و از آگاهی و دانش لازم برخوردار نباشند و برای تحقق اهداف از شیوه‌هایی نامتناسب بهره بگیرند، همه فعالیت‌های تعلیم و تربیت بی‌ثمر خواهد بود (ملکی‌آوراسین و مصطفی‌پور، ۱۳۹۴، ص ۴۴) لذا استفاده از شیوه‌های آموزشی متناسب با ویژگی‌های فراگیران امری ضروری است. در دهه‌های اخیر، لزوم تجدیدنظر در روش‌های سنتی تدریس و استفاده از روش‌های نوین و فعال یادگیری دانش‌آموز محور، از سوی سیستم‌های آموزشی احساس شده است (زنگنه، ۱۳۹۴، ص ۳۷).

پیشینه پژوهش

روش‌های یادگیری گروهی مبتنی بر نظریه سازنده‌گرایی هستند که بر همکاری فراگیران با همدیگر برای رسیدن به دانستن و فهمیدن تأکید می‌کنند. در پژوهشی که حبیبی (۱۳۹۲) با عنوان نقش روش تدریس فعال معلمان در هندسه با مدل ونهیلی در افزایش انگیزش و یادگیری دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی انجام داد به این نتیجه رسید که معلم برای افزایش سطح علاقه و انگیزش دانش‌آموزان خود نسبت به یادگیری موضوع‌های درسی، باید سعی کند شرایط آموزشی را بهبود ببخشد و کیفیت روش آموزشی خود را افزایش دهد و این امر با روش مشارکتی در آموزش میسر

خواهد بود. در پژوهشی که گوملکسیز^۱ (۲۰۰۷) با عنوان اثربخشی روش یادگیری مشارکتی جیگ ساو در آموزش زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی برای دانشجویان مهندسی در ترکیه انجام داد به این نتیجه رسید که تدریس به روش جیگ ساو تأثیر مثبتی بر پیشرفت خواندن دانشجویان در درس زبان دارد. همچنین در پژوهشی که قیث و عبدالمالک (۲۰۰۴) با عنوان تأثیر جیگ ساو بر درک لغوی و خواندن؛ انجام دادند به این نتیجه رسیدند که روش جیگ ساو تأثیر مثبتی بر افزایش درک مطلب دانش‌آموزان در درس زبان دارد. سپهریان آذر (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان اثربخشی روش تدریس جیگ ساو و سنتی بر اضطراب نگرش و عملکرد درس ریاضی؛ نشان داد که استفاده از روش جیگ ساو در کلاس درس بر نیازهای روان‌شناختی و بهبود عملکرد دانش‌آموزان در مقایسه با گروه کنترل مؤثر بوده است. روش مشارکتی در مقایسه با روش‌های عادی، انفرادی و رقابتی تأثیر بیشتری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد. نتایج تحقیق نیسی، تجاریان و شیخانی (۱۳۸۳) با عنوان اثرات یادگیری مشارکتی و آموزش سنتی بر عملکرد تحصیلی، یادگیری مطالب، انگیزه پیشرفت و خود پنداره دانش‌آموزان سال دوم متوسطه در شهر بوشهر نشان داد که عملکرد تحصیلی، انگیزه پیشرفت و خود پنداره گروه آزمایش که با شیوه یادگیری مشارکتی آموزش دیده بودند نسبت به گروه گواه که با شیوه سنتی آموزش دیده بودند بیشتر است و تفاوت بین آن‌ها از لحاظ آماری معنی‌دار است. با توجه به نتایج پژوهش‌های مذکور می‌توان گفت که جو کلاس درس و شرایط درونی مدرسه به میزان قابل توجهی می‌تواند برای انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان تعیین‌کننده باشد.

الگوی مشارکتی جیگ ساو

در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان روش‌های تدریس را به دو دسته روش‌های تدریس سنتی و فعال تقسیم نمود. تدریس سنتی که معادل با روش سخنرانی در نظر گرفته شده است به ارائه مفاهیم به‌طور شفافی از طرف معلم و یادگیری آن‌ها از طریق گوش کردن و یادداشت برداشتن از طرف شاگرد می‌پردازد چون معلم متکلم وحده است شاگردان چندان فعال نیستند و به تفاوت‌های فردی توجه نمی‌شود و دسته دوم روش‌های فعال تدریس که دانش‌آموز در آن فعال و پویاست (شعبانی، ۱۳۸۶، ص ۲۴۱). یادگیری مشارکتی مبتنی بر یک محیط یادگیری پویا و فعال است که در آن همکاری در فعالیت‌های یادگیری منجر به یادگیری موفقیت‌آمیز دانش‌آموزان می‌شود و فراگیر در این روش به یادگیرنده فعال، یادگیرنده اجتماعی و یادگیرنده خلاق تبدیل می‌شود. یادگیری مشارکتی فرد محور است و هدف اصلی آن شرکت فعال و معنادار فرد در فرایند تمرین و یادگیری است در یادگیری مشارکتی، همه‌ی افراد مشارکت دارند و به دیگران در تکمیل یادگیری خود اعتماد می‌کنند یکی از اشکال یادگیری مشارکتی که توجه بسیاری را در سال‌های اخیر به‌سوی خود جلب کرده است و مبتنی بر تحلیل‌های روان‌شناسی اجتماعی است، روش جیگ ساو است. جیگ ساو، نوعی راهبرد یا استراتژی همکاری است که خود را از بسیاری از مشکلاتی که ممکن است گریبان‌گیر گروه‌ها باشد دور نگه می‌دارد (هانزه^۲ و برگر^۳، ۲۰۰۷، ص ۳۲).

¹ Gömleksiz

² Hanze

³ Berger

الگوی جیگ ساو که آرنسون^۱ ابداع کرده، به عنوان الگوی مشارکتی با کاربردی جدید معرفی شده است. با این الگو، دانش‌آموزان در بخشی از موضوعات درسی که موظف به یادگیری آن هستند، مهارت کامل به دست می‌آورند و سپس آموخته‌های خود را به سایر اعضای گروه خود می‌آموزند. مزیت الگوی جیگ ساو این است که اگرچه نتایج حاصل از تلاش هر دانش‌آموز با دانش‌آموز دیگر متفاوت است ولی به همه دانش‌آموزان با توانایی‌های متفاوت به‌طور یکسان مسؤولیت لازم را اعطا می‌کند. در الگوی جیگ ساو معمولاً، دانش‌آموزان برای مطالعه یک فصل از یک کتاب درسی گروه‌بندی می‌شوند. پس از آن هر کدام از اعضای گروه‌ها یک قسمت از این فصل را مطالعه می‌کند و مسئول آموزش آن قسمت به سایر اعضای گروه خود می‌شود (آقایاری، ۱۳۸۳، ص ۴۰).

در راهبرد جیگ ساو، دیوارهای روش‌های تدریس سنتی از میان برداشته شده و همکاری و همیاری دانش‌آموزان با همدیگر در اولویت قرار می‌گیرد و درعین حال رقابت در کلاس درس از بین می‌رود و رفاقت و هم‌افزایی جای آن را می‌گیرد روش یادگیری مشارکتی منجر به علاقه‌مندی به مدرسه شده و موضوعات مورد مطالعه را افزایش می‌دهد و باعث بالا رفتن استقلال دانش‌آموزان می‌گردد. علاوه بر این یادگیری مشارکتی موجب افزایش اعتماد و احترام متقابل، کاهش اضطراب افزایش دانش فراشناختی، افزایش حرمت خود، افزایش انگیزه‌ی یادگیری، توجه و دقت بیشتر، افزایش میزان یادسپاری، درک و فهم، تجزیه و تحلیل و قضاوت در اطلاعات علمی می‌شود (غلامعلی لواسانی، ۱۳۹۰، ص ۴۰۱).

یادگیری مشارکتی الگویی از آموزش است که دانش‌آموزان به‌منظور دستیابی به هدفی مشخص و برای اجرای کامل یک وظیفه محوله با یکدیگر، در آن همکاری می‌کنند. در یادگیری مشارکتی، همه افراد مشارکت دارند و به دیگران در تکمیل یادگیری خود اعتماد می‌کنند (دایسون و همکاران، ۲۰۰۴، ص ۱۶۸).

دانش‌آموزان امروزی علاوه بر اینکه نسل دیجیتال نامیده می‌شوند نسلی که شعار «مرا درگیر کن» شعار رویکرد یادگیری آن‌هاست در تمرکز و یادگیری مفاهیم انتزاعی مشکلات زیادی دارند. در یادگیری مشارکتی، همه‌ی افراد مشارکت دارند و به دیگران در تکمیل یادگیری خود اعتماد می‌کنند (دایسون^۲ و همکاران، ۲۰۰۴، ص ۱۶۹). از طرف دیگر دانش‌آموزانی که در سطوح پایین هستند به دلیل برخورداری از تفکر عینی، نیازمند روش‌هایی هستند که از عینیت بیشتری برخوردار باشند (مرادی، ملکی، ۱۳۹۴، ص ۴۰). از همین رو پژوهش حاضر به دنبال آن است که تأثیر آموزش زبان عربی با روش تدریس مشارکتی جیگ ساو بر انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم متوسطه اول شهرستان هرسین را مورد بررسی قرار دهد.

جامعه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه نهم دوره متوسطه اول است که در سال تحصیلی ۹۹/۹۸ در شهرستان هرسین مشغول به تحصیل بودند. نمونه آماری شامل ۳۰ نفر است که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. متغیرهای مداخله‌گر حذف شدند و متغیرهای مداخله‌گر که اثر آن‌ها کنترل شد شامل نمرات پیش‌آزمون انگیزش تحصیلی بودند که برای کنترل اثر آن‌ها از تحلیل کوواریانس استفاده شد.

^۱ Aronson

^۲ Dyson

روش پژوهش

روش این پژوهش، آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل است. برای سنجش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان، از پرسشنامه انگیزش ولرند استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۲۳ سؤال بسته پاسخ با پنج طیف لیکرت روایی سازه این پرسشنامه را به روش تحلیل عاملی، الفای کرانباخ کل پرسشنامه با ضریب ۰/۷۵ تأیید شده است. شیوه اجرای پژوهش به این گونه بود که ابتدا نمونه آماری انتخاب شده به‌طور تصادفی ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه کنترل جای داده شد. سپس پیش‌آزمون انگیزش تحصیلی در هر دو گروه آزمایش و کنترل توسط پژوهش‌گر اجرا شد. سؤال‌های آزمون به‌صورت انفرادی در اختیار تک‌تک دانش‌آموزان قرار گرفت و پاسخ‌های انتخابی آن‌ها علامت زده و یا نوشته می‌شد. در مرحله‌ی بعد کار اصلی تدریس در هر دو گروه آزمایش و کنترل به عهده‌ی معلم کلاس بود و پژوهش‌گر در زمینه‌ی استفاده از الگوی جیک‌ساو در گروه آزمایش و سایر سازوکارهای لازم برای این نوع تدریس، نقش اصلی را بر عهده داشت. به این صورت که نخست معلم درس خود را به‌طور کامل به دانش‌آموزان ارائه می‌داد، سپس در گروه آزمایش، از الگوی مشارکتی جیک‌ساو به عنوان تمرینی برای مفهوم آموزش داده شده استفاده می‌شد. درحالی‌که در گروه کنترل تمرین‌ها به‌صورت مرسوم انجام می‌شد. در مرحله بعدی، پس‌آزمون انگیزش تحصیلی توسط پژوهش‌گر بر روی تک‌تک دانش‌آموزان انجام شد.

پژوهش‌گر در مرحله‌ی آخر به تحلیل داده‌های حاصله از آزمون‌ها پرداخت و با توجه به آن‌ها به نتیجه‌گیری یعنی رد یا تأیید فرضیه ارائه‌شده‌ی خود پرداخت. تحلیل آماری در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام گرفته است. اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از میانگین، انحراف معیار توصیف شده است و در سطح آمار استنباطی از آزمون تحلیل کوارینانس با اندازه‌گیری مکرر استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

همه تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزار Spss صورت گرفت. همان‌طور که بیان شد، پژوهش بر روی دو گروه آزمایش و کنترل به اجرا درآمد. هر یک از گروه‌ها در سه نوبت پیش‌آزمون، پس‌آزمون و آزمون پیگیری براساس آزمون انگیزش تحصیلی اندازه‌گیری شدند تا بر اساس اندازه‌های به‌دست‌آمده بتوان در مورد اثربخشی روش مشارکتی جیک‌ساو داوری کرد. از این‌رو در این قسمت برای عینی‌بخشی به وضعیت هر یک از گروه‌ها به شاخص‌های مرکزی و پراکندگی استناد می‌شود.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار انگیزش تحصیلی درس عربی گروه‌های آزمایش و کنترل در پیش‌آزمون،

پس‌آزمون و آزمون پیگیری

گروه‌ها	پیش‌آزمون		پس‌آزمون		آزمون پیگیری	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
آزمایش	۱۲۹/۳۱	۳/۷۶	۱۵۳/۳۱	۳/۶۵	۱۵۸/۴۵	۴/۰۲
کنترل	۱۲۹/۴۱	۳/۸۱	۱۴۱/۸۹	۳/۷۴	۱۴۶/۷۳	۳/۷۲

اطلاعات جدول میانگین و انحراف معیار انگیزش تحصیلی در گروه‌های آزمایش و کنترل را در پیش‌آزمون، پس-آزمون و پیگیری نشان می‌دهد. میانگین گروه‌های آزمایشی و کنترل در پیش‌آزمون و پس‌آزمون تفاوت چندانی ندارند؛ اما میان نمرات پس‌آزمون دو گروه تفاوت بارز مشاهده می‌شود که این تفاوت به نفع گروه آزمایش است. به‌منظور بررسی معناداری تفاوت‌های دو گروه از تحلیل کواریانس روش اندازه‌گیری مکرر استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. نتایج تحلیل کواریانس با اندازه‌گیری مکرر برای بررسی اثر آموزش و تکرار آزمون در انگیزش تحصیلی درس عربی گروه آزمایش و کنترل

منبع تغییرات	مجموع	df	F	میانگین مجذورات	سطح معنی‌داری
اثر آموزش	۵۳۸/۸۱	۱	۲۳/۲۱	۵۳۸/۸۱	۰/۰۰۰۱
خطا	۶۸۱/۵۱	۳۸	—	۶۸۱/۵۱	—
تکرار آزمون	۴۸۱/۲۲	۱	۳۷/۵۷	۴۸۱/۲۲	۰/۰۰۱
تعامل آموزش با خطا	۳۴۲/۱۳	۱	۱۶/۶۳	۳۴۲/۱۳	۰/۰۰۱

نتایج نشان می‌دهد تفاوت میان دو گروه آزمایش و کنترل در انگیزش تحصیلی درس عربی در سطح ($p \geq 0/001$) معنادار است. با توجه به جدول ۲ مشخص می‌شود که نمره گروه آزمایش در آزمون انگیزش تحصیلی بعد از آموزش بیشتر از گروه کنترل شده است. اثر معنادار است. اثر تکرار با مقدار F برابر با ۳۷/۵۷ که در سطح ($p \geq 0/001$) معنادار است؛ یعنی تعامل میان اجرای سه مرحله آزمون و مداخلات آموزشی توانسته است تغییرات معناداری در انگیزش تحصیلی در درس عربی ایجاد نمایند. به‌منظور بررسی تفاوت میانگین‌های دو گروه در پیش‌آزمون و پس‌آزمون و مطالعه پیگیری از ترسیم نمودار استفاده شد.

نتیجه‌گیری

نتایج به‌دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که با روش مشارکتی جیگ ساو، آموزش می‌بینند نسبت به گروه کنترل که با روش سنتی آموزش دیده‌اند، از نظر انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی در سطح مطلوب‌تری قرار دارند. در توجه این یافته نیز می‌توان گفت که در محیط یادگیری مشارکتی فرایند یادگیری از نتیجه آن مهم‌تر است. دانش‌آموزان با یکدیگر مقایسه نمی‌شوند و به رقابت با هم نمی‌پردازند. در گروه‌های مشارکتی به دانش‌آموزان فرصت داده می‌شود با سؤال پرسیدن و کمک خواستن از اعضای گروه، مفاهیم را یاد بگیرند و به این وسیله اعتماد به توانایی یادگیری زبان را افزایش و اضطراب را کاهش دهند. در چنین فضای آموزشی است که دانش‌آموز می‌تواند احساس آرامش، امنیت و عدم نگرانی و ترس داشته باشد. از طرف دیگر، چون در یادگیری مشارکتی از نوع جیگ ساو، دانش‌آموزان کمک، مساعدت و همکاری با هم را می‌آموزند این روش به دانش‌آموزانی که در فهم مطالب درسی دچار مشکل هستند نیز کمک می‌کند زیرا در این شیوه گروه‌ها موظفند از یادگیری مطالب توسط تمامی اعضا اطمینان یابند، بنابراین اطمینان به خود در یادگیری مطالب از طریق مساعدت دیگر دانش‌آموزان گروه حاصل می‌شود و

به‌کارگیری این الگو در آموزش مفاهیم درسی با افزایش یادگیری دانش‌آموزان موجب ارتقاء میزان انگیزه تحصیلی آن‌ها می‌شود. استفاده از روش تدریس مشارکتی توسط معلمان و مربیان آموزشی می‌تواند به ارتقاء نگرش استفاده از روش‌های متنوع برای تدریس مفاهیم مختلف تحصیلی و شناسایی موانع عدم انگیزه و پیشرفت دانش‌آموزان مفید باشد. از آنجایی که انتخاب روش تدریس مناسب یکی از اصول اساسی آموزش به‌شمار می‌رود، استفاده از روش‌های تدریس مناسب و اثر مثبت آن بر آموزش، رشد خلاقیت ذهنی و افزایش انگیزه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان به اثبات رسیده، می‌تواند در آموزش مؤثر واقع شود؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود مطالب به شیوه‌ای جذاب طراحی شود تا بتواند انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان را افزایش دهد.

منابع

- شعبانی، حسن، (۱۳۸۶)، مهارت‌های آموزشی روش‌ها و فنون تدریس، تهران: انتشارات سمت.
- مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۶). نظریه‌های برنامه‌دروسی، تهران: انتشارات سمت.
- زنگنه، معصومه، (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی دو روش تدریس اکتشافی و نمایشی بر روی هوش هیجانی. پایان‌نامه ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- آقایاری، طیبه (۱۳۸۳). تحول ناشی از تدریس مشارکتی از نوع جیگ ساو در وضعیت سنتی تدریس دانش‌آموزان پایه پنجم. فصلنامه‌ی نوآوری‌های آموزشی ۳(۱۰): ۵۳-۳۵.
- حبیبی، ملوک (۱۳۹۲). نقش روش تدریس فعال معلمان در هندسه با مدل ونهیلی در افزایش انگیزش و یادگیری دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی. فصلنامه مشاوره شغلی و سازمانی ۵(۱۴): ۸۰۴-۱۰۵.
- سپهریان آذر، سلیمانی، اسماعیل، فیروزه، قادری، علی (۱۳۹۵). اثربخشی روش تدریس جیگ ساو و سنتی بر اضطراب نگرش و عملکرد درس ریاضی. فصلنامه علمی پژوهشی تدریس پژوهی. سال چهارم - شماره دوم - پاییز ۹۵.
- غلامعلی لواسانی، مسعود (۱۳۹۰). بررسی اثربخشی روش یادگیری مشارکتی بر اضطراب ریاضی و رفتار کمک‌طلبی. مجله روان‌شناسی، شماره ۴، ص ۳۹۷-۴۱۱.
- محمدی، نسیم؛ دفتری اکباتان، مژگان؛ (۱۳۹۶). بررسی اثربخشی آموزش خودکارآمدی بر انگیزش پیشرفت علوم پزشکی. دو ماهنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی؛ دوره ۱۰ ف شماره ۱، ص ۳۶-۴۱.
- مرادی، ملکی (۱۳۹۴)، تأثیر بازی‌های آموزشی رایانه‌ای بر انگیزش تحصیلی مفاهیم ریاضی دانش‌آموزان پسر با ناتوانی یادگیری ریاضی، فصلنامه افراد استثنایی، سال پنجم، شماره ۱۲، تابستان ۱۹، ص ۲۷-۴۴.

ملکی آوارسین، صادق؛ مصطفی پور، روزیتا، (۱۳۹۴). بررسی تأثیر روش تدریس کاوشگری بر میزان پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی. نشریه علمی و پژوهشی آموزش و ارزشیابی، (۲۹، ۸) ص ۵۹ - ۴۳.

میرحاجی، حمیدرضا (۱۳۸۹). رویکرد آموزش رسمی زبان عربی به انتخاب واژگان پایه زبان معیار و تأثیرش بر آن. فصلنامه نوآوری‌های آموزشی. شماره ۳۵، سال نهم، پاییز ۱۳۸۹. ص ۱۲۵-۱۴۶

نیسی، عبدالکاظم؛ تجاریان، بهمن؛ و شیخانی، محمد (۱۳۸۳). اثرات یادگیری مشارکتی و آموزش سنتی بر عملکرد تحصیلی، یادگیری مطالب، انگیزه پیشرفت و خودپنداره دانش‌آموزان سال دوم متوسطه. شهر بوشهر. مجله‌ی علوم تربیتی و روانشناسی ۱۱(۴):۴۴-۲۵

Dyson, B. & Casey, A (2012) Cooperative learning in physical education: A research based approach. 166 175: London, UK: Routledge

Alsup, J. (2005). A comparison and constructivist and traditional instruction in mathematics. Educational Research Quarterly; 28 (4): 3-17

Ghaith G, Abd El-Malak M. Effect of Jigsaw II on Literal and Higher Order EFL Reading Comprehension. Educ Res Eval. 2004; 10(2):105-15.

Gömleksiz MN. Effectiveness of cooperative learning (jigsaw II) method in teaching English as a foreign Lang uage to engineering students (Case of Firat University, Turkey). European Journal of Engineering Education. 2007; 32(5):613-25.

Hanze M, Berger R. Cooperative learning, motivational effects, and student characteristics: An experimental study comparing cooperative learning and direct instruction in 12th grade physics classes. Learn Instr. 2007; 17:29-41.

Investigating the effect of Arabic language teaching with Jig Sao participatory teaching model on students' academic achievement motivation

Mohsen Rezaei¹

Master student of Persian language and literature, Razi University of Kermanshah.

Mohsen_rezaii@ymail.com

Vahid Mobarak

Associate Professor of Persian Language and Literature, Razi University of Kermanshah.

Hamed Rezaei

Undergraduate student of Farhangian University, Shahid Maghsoudi Campus, Hamadan.

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of Arabic language teaching with Jig Sao participatory teaching model on the academic achievement motivation of ninth grade students. The research method was quasi-experimental with pretest-posttest design with experimental and control groups. The statistical population was all male students studying in the ninth grade of Harsin city. To achieve this goal, first a sample of 30 people was selected by multi-stage cluster random sampling and then divided into experimental and control groups. The research tool was Wellernd motivational questionnaire. Pre-test of academic motivation was performed by the researcher in two experimental and control groups. In the experimental group, the teacher first presented his her lesson to the students and used the Jig Saw participatory teaching model as a complement to the taught concept. In the control group, he used his usual method to teach the concepts of the Arabic language. The academic motivation test was performed by the researcher and the data were analyzed using Spss software. Data analysis using repeated measures showed that after training there is a significant difference in the results of academic achievement motivation of the experimental group compared to the control group. The effect of repetition with a value of F equal to 37.57 at the level ($p \geq 0.001$) is significant. The findings of this study generally confirmed the validity and reliability of the Jig Sao participatory education program as an effective tool to increase students' motivation for academic achievement.

Keywords: Teaching Pattern, Jig Sao, Motivation, Academic Achievement, Collaborative Learning.

---

¹Corresponding Author